

Dr Judyta Dworas-Kulik

Historia prawa ćwiczenia – feudalizm

Pracuj samodzielnie. Zrób dokładnie każde zadanie, tylko tak utrwalisz wiedzę i przygotujesz się do egzaminu. Korzystaj z polecanej na zajęciach literatury przedmiotu. Przesłany do opracowania materiał obejmuje zakres tematyczny z dwóch zajęć zaplanowanych na ten tydzień (kolokwium zostaje odwołane). Odpowiedzi proszę przesać na mój adres mailowy do 22 marca, godz. 10.00.

Część 1 Odpowiedz na pytania dotyczące poprzednich zajęć:

- 1) Wymień i omów źródła prawa w Izraelu, Egipcie i Grecji.
- 2) Porównaj szkołę glosatorów i komentatorów. Wskaż przedstawicieli, metodę działania oraz główne założenia obu szkół.
- 3) Wymień i omów źródła prawa kanonicznego. Wskaż znaczenie prawa kanonicznego.
- 4) Omów recepcje prawa rzymskiego w Niemczech. Zwróć uwagę na pojęcie, przyczyny, rozmiary, skutki i znaczenie recepcji.
- 5) Wymień i omów spisy prawa zwyczajowego szczepów germańskich (dla ludności barbarzyńskiej i ludności rzymskiej zamieszkującej tereny germańskie)

Część 2 Przeanalizuj teksty źródłowe. Wskaż jakich instytucji dotyczą poszczególne fragmenty tekstów. Omów je uwzględniając wiedzę źródłową oraz z literatury przedmiotu. Porównaj do innych podobnych oraz opisz szerszy kontekst obrazujący całe zagadnienie.

a) Jeżeli ktoś uzna, że bądź wskutek śmierci, bądź z powodu słabości swego ciała nie może mieć synów i rzeczy swoje daruje innemu, a potem zdarzy mu się spłodzić synów z małżeństwa, wszelkie rozporządzenia majątkiem, które przedtem uczynił, niech straci ważność, a synowie z małżeństwa, jeden lub więcej, którzy się potem urodzili, niech dziedziczą po ojcu w całości (...)

b) O zaślubinach. Jeżeli ojciec swą córkę lub brat swą siostrę urodzoną z małżeństwa będzie wydawał za mąż, niech [ona] zadowoli się tym, z majątku ojca lub matki, co dał jej ojciec lub brat w dniu wydania za mąż, i niech więcej nie żąda.

c) Żadnej wolnej kobiecie żyjącej według prawa Longobardów w naszym królestwie, nie wolno żyć według własnego uznania, lecz winna pozostawać zawsze tylko pod władzą mężczyzny lub króla; i niechaj nie ma władzy darowania lub alienowania czegokolwiek z rzeczy ruchomych lub nieruchomych bez woli tego, pod czyją będzie opieką.

d) Nikomu nie wolno zbywać swojego majątku ziemskiego bez [zgody] krewnych lub Roków sądowych [...]. Gdy zbędzie je bezprawnie bez zgody krewnych, to spadkobierca obejmuje majątek na mocy wyroku, jak gdyby ten zmarł, który mienie zbywa, gdyż nie miał prawa do jego zbycia.

e) Wszystkie ruchomości zbywa człowiek bez zgody krewnych na każdym miejscu oraz pozostawia i oddaje w lenno mienie dopóki zdoła z przypasany mieczem z tarczą, siąść na rumaka, z kamienia lub pnia wysokiego na łokieć, bez pomocy ludzkiej, z tym jedna, że mu konia i strzemień trzymają. Gdy tego nie jest już zdolny uczynić, to nie może [mienia] dawać.

f) Gwałty dokonane przez poddanych naszych, które sprowadzają zakłócenie upragnionego pokoju, chcemy powściągnąć karą prawem przewidzianą, drogę w tym biorą pośrednią między każdym z

obydwu praw mianowicie longobardzkim i powszechnym. Postanawiając, że jeżeli ktoś gwałtem usunie jakiegoś posiadacza nieruchomości, aby najpierw przywrócone było poprzednie posiadanie z zachowaniem wszystkich prawnych wymogów, sam gwałcielem zaś, lub jego uniwersalny sukcesor, aby został ukarany [karą w wysokości] połowy wartości rzeczy, wobec której zostało mu udowodnione popełnienie gwałtu. Uważamy bowiem, że śmiechy jest warte, by kogoś takiego skazywać na karę zaledwie sześciu solidów wówczas w końcu, gdy gwałcielem nie będzie mógł udowodnić swojej rzeczy [tzn. swojego postępowania] i w ten sposób [pretensji] posesoryjnej wchodzić do petytoryjnej, od której jak wiadomo została odłączona. Nie możemy bowiem pogodzić się z tym, aby ktoś wskutek popełnionego przestępstwa gwałtu na jakimś posiadaniu, pozbawiony miał być zupełnie własności swojej rzeczy lub jej wartości – jeśli rzecz to nie jest właściwa [tzn. jako taka może być uzyskana], z pominięciem pod tym względem prawa Franków, które za popełnienie gwałtu przewidziało określone kary. Zaś tego, kto zrabował rzecz ruchomą, zgodnie z tym co przewiduje prawo powszechne, należy skazać na czterokrotne obliczenie [tzn. wartość] rzeczy [...]

g) Mężczyzna i kobieta złączeni przez małżeństwo, podlegają wspólności majątku ruchomego. Wspólność ta zaczyna się od dnia zaślubin i błogosławieństwa ślubnego.

Kobieta zamężna nie może sprzedawać, alienować ani obciążać hipoteką swych dóbr dziedzicznych bez upoważnienia i zgody swego męża, kontrakt taki jest nieważny zarówno przeciw niej ani spadkobiercom po zgodzie męża.

Część 3 Rozwiąż załączony test.

- 1) W Europie zwyczajowy charakter przepisów w dziedzinie prawa prywatnego najdłużej utrzymywał się w zakresie:
 - a) prawa małżeńskiego osobowego
 - b) prawa małżeńskiego majątkowego
 - c) prawa rodzinnego
 - d) prawa spadkowego

- 2) Najbardziej rozpowszechnionym spisem prawa rzymskiego pośród tzw. Leges Romanae Barbarorum była/o:
 - a) Breviarium Alaryka
 - b) Lex Gundobada
 - c) Lex Ribuarua
 - d) Lex Salica

- 3) Prawa zwyczajowe Wizygotów zostały zawarte w zbiorze nazywanym:
 - a) Breviarium Alaryka
 - b) Codex Euricianus
 - c) Lex Gundobada
 - d) Recensio Karolina

- 4) Wskaż, w którym z podanych zbiorów prawa znajdowały się regulacje z zakresu stosunków prywatnoprawnych:
- a) Zwierciadło Saskie
 - b) Maiestas Carolina
 - c) Statuty Kazimierza Wielkiego
 - d) Coutume de Paris
- 5) Stefan Werbczy był autorem zbioru prawa znanego pod nazwą:
- a) Correctura Iurium
 - b) Corpus Iuris Hungarici
 - c) Maiestas Carolina
 - d) Tripartitum
- 6) Corpus Iuris Civilis ukazał się po raz pierwszy drukiem w:
- a) 1493
 - b) 1503
 - c) 1553
 - d) 1583
- 7) Zakaz nauczania prawa rzymskiego na Uniwersytecie Paryskim został wydany w:
- a) XI w.
 - b) XII w.
 - c) XIII w.
 - d) XIV w.
- 8) Metodą egzegezy tekstu prawnego posługiwali się:
- a) glosatorzy
 - b) komentatorzy
 - c) przedstawiciele szkoły prawa natury
 - d) przedstawiciele pozytywizmu ustawowego
- 9) System equity law wykształcił się w wyniku działalności:
- a) Sądu Spraw Pospolitych i Sądu Ławy Królewskiej
 - b) Exchequeru
 - c) Sądu Kanclerskiego
 - d) tzw. Inns („gospod prawniczych”)
- 10) Czynnikiem/ami wpływającym/i na ograniczenie zdolności prawnej w dawnych systemach prawnych był/y:
- a) płeć
 - b) pochodzenie społeczne
 - c) przynależność państwowa
 - d) wyznanie

- 11) Angielski system common law miał w średniowieczu charakter prawa:
- jednolitego
 - powszechnego
 - precedensowego
 - sądowego
- 12) Wskaż, które z okoliczności były zaliczane do przeszkód małżeńskich:
- brak zgody rodziców na małżeństwo
 - pokrewieństwo w linii bocznej
 - powinowactwo
 - różnica pochodzenia (stanu)
- 13) Uchwały Soboru Laterańskiego IV ustanowiły kanoniczny nakaz:
- obecności świadków w czasie ceremonii zaślubin
 - ogłaszania zapowiedzi przedślubnych
 - przeprowadzania egzaminu przedślubnego dla nupturientów
 - zawierania małżeństwa in facie ecclesiae
14. Do przeszkód zrywających w prawie kanonicznym należały:
- niemoc płciowa
 - odmienność wyznania chrześcijańskiego
 - pokrewieństwo
 - śluby zakonne
15. Do przeszkód wzbraniających w prawie kanonicznym należały:
- impotencja
 - niepełnoletniość jednego z nupturientów
 - różnica religii w obrębie wyznań chrześcijańskich
 - powinowactwo
16. Sponsalia de praesenti to:
- pokładziny
 - zaręczyny
 - zmówiny
 - zdawiny
17. Wskaż przedchrześcijańskie sposoby zawierania małżeństw:
- poprzez faktyczne pożycie przez pewien czas
 - poprzez raptus
 - na drodze zawarcia umowy kupna żony
 - poprzez tzw. zmówiny i zdawiny

18. Dekret Tametsi:
- wprowadzał tzw. trydencką formę małżeństwa
 - został wydany w 1565 r.
 - potwierdzał i precyzował postanowienia Soboru Laterańskiego IV w zakresie formy i wymogów zawarcia małżeństwa kanonicznego
 - nie obowiązywał w Polsce, choć w praktyce stosowano się do określonych w nim wymogów
19. W dawnej Polsce kuratora można było ustanowić dla:
- marnotrawców
 - osób starszych
 - upośledzonych psychicznie lub fizycznie
 - wdów
20. Wskaż cechy charakterystyczne dla germańskiego prawa zwyczajowego w odniesieniu do spadkobrania:
- brak prawa dziedziczenia przez małżonków
 - ograniczenie praw spadkowych córek zmarłego
 - oparcie dziedziczenia na bliskości pokrewieństwa ze spadkodawcą
 - szerokie zastosowanie zasady reprezentacji (*ius repraesentationis*)
21. W prawie frakońskim tzw. drugą parantelę w porządku dziedziczenia stanowili krewni wywodzący się od:
- spadkodawcy
 - ojca spadkodawcy
 - dziada spadkodawcy
 - rodzeństwa spadkodawcy
22. Według praw obowiązujących w średniowieczu w południowej Francji w pierwszej kolejności do spadku po zmarłym dochodzili jego:
- synowie
 - wnuki
 - rodzice
 - bracia
23. Zasada *mortuus sinit vivum* odnosiła się do:
- swobody testowania
 - nabycia spadku
 - równości dziedziczenia
 - pierwszeństwa dziedziczenia
24. W staropolskim prawie ziemskim spadek po zmarłym mógł przyspaść:
- zstępnym
 - wstępnym

- c) rodzeństwu
- d) małżonkowi

25. Zasada „adopcji Chrystusa” (adoptio Christi) była związana z rozwojem na gruncie średniowiecznego prawa spadkowego instytucji:

- a) kaduka
- b) części swobodnej (trzecizny)
- c) testamentu
- d) prawa wyczekiwania

26. Wskaż, które przedmioty mogły składać się na gruncie prawa magdeburskiego na tzw. geradę:

- a) konie
- b) kosztowności
- c) pościel
- d) zbroja

27. Ius albinagii było to prawo:

- a) władcy do ustanowienia regale
- b) władcy do spadku po zmarłym cudzoziemcy
- c) pierwokupu ziem alodialnych
- d) odkupu niektórych dóbr rodowych przez władcę

28. W średniowieczu prawo własności mogło być ograniczone poprzez:

- a) ius propinquitatis
- b) prawa sąsiedzkie
- c) regale ziemi
- d) retractus feuda lis

29. Instytucja, pozwalająca na wyłączenie pewnych nieruchomości spod ogólnych norm prawnych i nadanie im specjalnego statusu, dotyczącego zwłaszcza ich alienacji, zarządu i dziedziczenia, to:

- a) emfiteuza
- b) fideikomis
- c) ordynacja
- d) re trakt

30. Stosowany w dawnym prawie zastaw nieruchomości, polegający na pozostawieniu w rękach zastawnika nieruchomości, z której pobierał pożytki i zaliczał je na poczet długu, to zastaw:

- a) antychretyczny
- b) ekstenuacyjny
- c) hipoteczny
- d) wieczny

31. Rodzaj zastawu nieruchomości, w którym niewykupiona w terminie nieruchomość przechodziła na własność zastawnika, to zastaw:
- a) antychretyczny
 - b) ekstenuacyjny
 - c) hipoteczny
 - d) na upad
32. Hipoteki staropolskiej nie dotyczyła zasada:
- a) jawności formalnej
 - b) pierwszeństwa wpisu
 - c) szczególności
 - d) tajności
33. Występująca w prawie staropolskim „dawność” odpowiadała instytucji:
- a) użytkowania
 - b) wywłaszczenia
 - c) zawłaszczenia
 - d) zasiedzenia
34. Wczesnośredniowieczna wadiacja związana z procedurą zawierania kontraktów w prawach szczeponych:
- a) polegała na przeprowadzeniu formalnego rytuału przy zawieraniu umów
 - b) była rozpowszechniona przy umowach werbalnych lub realnych
 - c) miała charakter egzekucyjny, a zatem służyła umocnieniu umowy
 - d) w jej ramach dłużnik wręczał wierzycielowi pewien przedmiot przy zawarciu umowy
35. W prawie wczesnośredniowiecznym dominowały kontrakty:
- a) formalne
 - b) konsensualne
 - c) pisane
 - d) realne
36. Które formy umacniania kontraktów były stosowane w średniowieczu?
- a) kara umowna
 - b) rękojmia
 - c) zadatek
 - d) załoga
37. Staropolska arenda to jedna z form umowy:
- a) najmu
 - b) pożyczki
 - c) sprzedaży
 - d) zastawu

38. Kontrakt nazywany z dawnej Polsce „wierną ręką” lub „pokładem” to umowa:

- a) dzierżawy
- b) najmu usług
- c) pożyczki
- d) przechowania

39. Najpełniejszą regulację staropolskiego prawa zobowiązań zawierał/y/a:

- a) Statuty Kazimierza Wielkiego
- b) Korektura Praw
- c) Zbiór Praw Sądowych
- d) Kodeks Stanisława Augusta

40. Do sposobów pierwotnego nabycia własności należały w prawie średniowiecznym:

- a) accessio
- b) occupatio
- c) traditio
- d) usucapio

Część 4 Rozwiąż kazusy i omów instytucje, o których w nich mowa.

1. W 1471 r. Dorota z Krakowa zawarła kościelny ślub z mężczyzną o imieniu Paweł. Wspólne pożycie nie układało się im jednak najlepiej. W parę miesięcy po ślubie Paweł opuścił dom, w którym mieszkał wspólnie z Dorotą i powędrował w nieznanym kierunku. Po roku pozostawiona sobie Dorota zawarła kolejne małżeństwo z niejakim Mikołajem. Związek ten okazał się lepiej dobranym od poprzedniego i przyniósł obojgu wiele szczęścia. Wszelako po pięciu latach Paweł powrócił i zażądał, żeby Dorota zamieszkała z nim, gdyż nigdy nie przestał być jej prawowitym mężem. Drugie małżeństwo uważał za nieważne.

Jaki sąd może rozstrzygnąć powstały spór i jakie wyda rozstrzygnięcie?

2. Bogaty włościanin, Jan z Dąbrowy, zapragnął mieć za żonę Jagnę, córkę kowala ze wsi Wólki. Panna jednak nie zamierzała tracić dziewictwa i swojej wolności dla mężczyzny starszego o ponad dwadzieścia lat. Pomimo tego uparty Jan dobił targu z ojcem dziewczyny i zapłacił za zgodę na małżeństwo całkiem sporą sumę. Po tym natychmiast uznał Jagnę za swoją żonę.

Biorąc pod uwagę powyższy stan faktyczny rozważ, czy mogło dojść do ważnego zawarcia małżeństwa, jeżeli sytuacja miałaby miejsce w: a) 1170 r.; b) 1550 r.

3. Na ziemi krakowskiej, za panowania księcia Kazimierza zwanego Sprawiedliwym, miała miejsce szczególna uroczystość. Syn miejscowego możnowładcy pojął za żonę córkę jednego

z rycerzy samego księcia. Stało się to pretekstem do długiej i hucznej zabawy z udziałem gości z obu zacnych rodów. Małżonkowie ślubowali sobie miłość i szacunek przed Bogiem. Następnie szczęśliwy młodzieniec poderwał wybrankę do góry i poniósł ją do samego progu swego domostwa. Całemu wydarzeniu z zaciekawieniem przyglądała się okoliczna ludność.

Jak nazywała się opisana uroczystość? Czy mogła mieć miejsce w Polsce w 2 połowie XII w.

4. W 1574 r. szlachcic, Andrzej Jodłowski, podjął decyzję o ożenku z córką możnego Bartłomieja Lesickiego, Klementyną. Oboje ślubowali sobie dozonną miłość i wierność. Jednak przy tej ceremonii asystował tylko stary wuj pana młodego oraz miejscowy proboszcz. Nie poczyniono żadnych zapowiedzi. Rodzina Klementyny nie wyraziła jednak sprzeciwu przeciwko temu małżeństwu. Po upływie kilku lat teść Andrzeja Jodłowskiego podniósł zarzut nieważności tego małżeństwa i pojechał w tej sprawie do samego biskupa krakowskiego. Stwierdził, iż „nie było przy uch ślubie wymaganych świadków, a tak przecież nakazuje sobór święty i dobry obyczaj”.

Oceń zarzuty ojca Klementyny podniesione przeciwko zawartemu małżeństwu.

5. Szlachetnie urodzeni Jan Mojski i Barbara Pstrokońska wzięli ślub w 1650 r. Kilka miesięcy później okazało się przypadkowo, że pradziadek Mojskiego był wujem dla babki Barbary Pstrokońskiej.

Oceń ważność tego małżeństwa.

6. [Statuty Kazimierza Wielkiego] Postanawiamy, że gdy mąż umrze, żona winna pozostać przy darowiznie i przy wianie, i przy wszystkim wyprawie w pieniądzech, perłach, drogich kamieniach i odzieniu, które pozostało. Skoro zaś sama umrze, przypaść ma to wszystko dzieciom, o ile je posiadała. Jeśli zaś, mając dzieci pojmie drugiego męża lub pojąć zechce, postanawiamy, iż tylko do tych dzieci należeć mają wszystkie dobra ojcowskie w całości i połowa dóbr matki, w jakichkolwiek bądź rzeczach by istniała, bez żadnego sprzeciwu, ona zaś z drugą połową dóbr – weźmie sobie męża wedle woli swej.

Na podstawie zacytowanego przepisu określ położenie prawne kobiety w zakresie dziedziczenia w średniowiecznej Polsce. Porównaj je z sytuacją w innych krajach europejskich.

7. Jan Radwański, szlachcic z ziemi mazowieckiej postanowił z początkiem roku 1782 uczynić zapis dożywocia na rzecz swej żony Aleksandry. Przedmiotem zapisu miał być cały majątek będący własnością Jana. Wywołało to protest Alicji i Michała, dzieci Jana i Aleksandry. Michał stwierdził, że Zbiór Praw Sądowych zezwala na dokonanie zapisu tylko na części majątku: $\frac{1}{2}$ lub tylko $\frac{1}{3}$.

Oceń stan prawny. Wyjaśnij instytucję zapisu dożywocia.

8. [Statut warcki] „Ku odłożeniu szkodnego nałogu, jenże dotychmiast między naszymi poddanymi tylko z pożywania albo z obyczaju chowan był, iż żona po śmierci męża na stolcu wdowskim, przeciwko niektóre mu ustawieniu, jeż się poczyna tako: >> Statuimus<< ostaniąc, po mężu wszystko trzymała, a przeto niektóra imienia dzieciom albo bliższym, przez niedbałość a złe tych wdów przyglądanie a opiekanie, kaziła się a opuszczewała: z tąd takim obejzniec chcąc, napotem ostała, ale insza imienie, na jem posagu albo wiana, dzieciom albo bliższym powinna była zstąpić i spuścić”.

Co oznaczało, iż w Polsce wdowa siedziała na stolcu wdowim? Jaka była sytuacja prawna wdowy w Polsce i w Europie?

9. Znany z rozwiązłości i hulaszczego trybu życia biskup Ferrary, Teobald (IX w.), został wyzuty z urzędu i posiadanego majątku. Stało się tak na podstawie pewnej skargi wniesionej przeciwko niemu. Nie przejmując się jednak zbyt utratą godności, a dbając raczej o swe rozległe domeny, wystąpił najpierw o przywrócenie gwałtem utraconego posiadania.

Jaka instytucja prawna zapewniła Teobaldowi taką możliwość? Opisz na czym ona polegała. Wskaż jaki przebieg będzie miał proces sądowy.

10. Marcin Sanguszko, herbu Szeliga, był właścicielem kilku wsi położonych w starostwie barskim. Na utrzymaniu miał liczną rodzinę. Wraz z nadejściem srogiej zimy roku 1637, Sanguszko postanowił oddać się w opiekę samego hetmana. Ten zgodził się przyjąć Sanguszkę jako „mana” i zaproponował od razu zawarcie umowy kupna renty. Na jej podstawie zgodził się wypłacić szlachcicowi pokaźną sumę w zamian za zobowiązanie Marcina Sanguszki do corocznego świadczenia określonej kwoty.

Na czym polega umowa kupna renty. Wymień i opisz ograniczone prawa rzeczowe.

11. Rok 1432 był w Dulowej niezwykle urodzajny. W sadzie należącym do miejscowego młynarza wspaniale obrodziły jabłonie. Kilka drzew stało na granicy ziemi sąsiada i ich gałęzie wystawały już poza drewniany płot. Ów sąsiad regularnie zbierał owoce, które spadły na ziemię po jego stronie. Pewnego dnia zerwał też kilka jabłek bezpośrednio z drzewa. To spotkało się z ostrą reakcją młynarza, który nakazał zwrot skradzionych owoców, także tych podnoszonych od jakiegoś czasu z ziemi.

Oceń stan prawny. Czy właściciel sadu może domagać się zwrotu wszystkich owoców?

12. Z dziada pradziada rodzina Ślimaków korzystała każdej wiosny z gnoju pochodzącego z sąsiedniej stadniny Borynów. Nawóz rozrzucano na okolicznych polach, aby uzyskać lepsze plony. W końcu jednak aktualny gospodarz końskiej zagrody, Jędras Boryna, zaprotestował i zakazał sąsiadom wstępu na swój teren. Argumentował, że on żadnego kontraktu ze Ślimakami nie opijał, a więc i nie ma obowiązku obdarowywania ich cennym nawozem.

Oceń stan prawny. O jakiej instytucji mówi Boryna. Wskaż inne sposoby utwierdzania umów.

13. Szlachetny Jan Mikulski pożyczył od dwóch sąsiadów kolejno 8 tyś. i 9 tyś. zł polskich czerwonych na zabezpieczenie hipoteczne ustanowione na swoim folwarku. Ponieważ długów w terminie nie spłacił, na wiosnę 1604 r. doszło do licytacyjnej sprzedaży tegoż folwarku. Tutaj jednak wybuchły spory pomiędzy wierzycielami Mikulskiego. Okazało się bowiem, że hipoteka jednego z sąsiadów nie była wpisana do księgi grodzkiej, a suma uzyskana z licytacji - 7 tyś. – nie wystarcza na zaspokojenie któregośkolwiek z nich. Poproszony o poradę miejscowy proboszcz orzekł po krótkim namyśle, że wszyscy w obliczu Boga są równi, więc i rzeczona suma powinna iść na pół.

Oceń trafność rady proboszcza. Odpowiedz uzasadnij opierając ją na zasadach towarzyszących wpisowi hipoteki do ksiąg sądowych.

14. Rycerz Godziaław miał pod Sandomierzem uzyskany po ojcu spory majątek, którego część sprzedał sąsiadowi. Wyszło to na jaw po śmierci Godzysława w 1257 r. Nie miał on dzieci, a krewni, którzy nie wiedzieli dotychczas o sprzedaży, chcieli te dobra odzyskać.

Czy mogli to zrobić i na jakich warunkach? Wymień inne ograniczenia prawa własności i opisz na czym polegały.

15. Każko, gospodarujący na półtora łanowym gospodarstwie w podkrakowskiej wsi Przedmoście, lokowanej na prawie niemieckim, chciał w połowie grudnia 1339 r. odejść do pobliskiego miasta Kazimierza, aby uczyć się stolarstwa i z czasem założyć warsztat rzemieślniczy.

Jak prawo regulowało wówczas takie przypadki? Jakie warunki musiał spełnić chłop, aby opuścić wieś?

16. Szlachcic Łukasz Kotulski w 1650 r. zapożyczył się u sąsiada na 1000 złotych zastawiając jednocześnie część swoich dóbr. Obaj umówili się w ten sposób, że sąsiad do czasu zwrotu pełnej sumy pożyczki będzie korzystał z ziemi i pobierał z niej wszelkie pożytki.

Określ, z jakim typem zastawu mamy tu do czynienia. Wskaż jego cechy charakterystyczne. Opisz inne rodzaje zastawu i sposoby umacniania umów

17. W 1410 r. szlachetny Marcin zastawił swój folwark u sąsiada Bogudara. Terminu wykupu nie oznaczono, a pożytki z ziemi miał pobierać wierzyciel. Obecnie krewni Marcina usiłują nakłonić go do wykupu nieruchomości, oferując nawet pożyczkę na ten cel. Bogudar jednak ostro protestuje i oświadcza, że on już jest właścicielem spornego folwarku. Krewni żalą się więc na rokach sądowych, uznając iż doszło do pogwałcenia ich praw.

O jakie prawa chodzi? Kto wygra sprawę?